

Česká školní inspekce poskytla dne 3. listopadu 2020 žadateli na základě žádosti o informaci dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, následující informaci.

Žadateli byly poskytnuty odpovědi na soubor otázek, který zaslal ČŠI, které se veskrze týkaly hospodaření škol a školských zařízení. Odpovědi i s otázkami uvádíme níže.

1) Žádám o informaci, zda může ředitel příspěvkové organizace zřízené obcí (základní školy, mateřské školy aj.) uzavírat sám se sebou jako statutární orgán právnické osoby pracovní smlouvy a dohody dle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Existují nějaká omezení?

Ředitel příspěvkové organizace zřízené obcí může uzavírat sám se sebou jako statutární orgán právnické osoby pracovní smlouvy a dohody dle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. Při takovém jednání je třeba samozřejmě dbát na vyváženost jednání tak, aby nebylo nevýhodné pro příspěvkovou organizaci. Nicméně to platí i ve všech ostatních případech. K této problematice lze odkázat např. na nálezh Ústavního soudu sp. zn. 669/17 ze dne 21. srpna 2018, dále např. rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 10 Ads 284/2017 ze dne 17. ledna 2019.

2) Žádám o informaci, zda disponujete metodikou pro výpočet ceny jídel ve školní kuchyni u příspěvkových organizací (základní školy, mateřské školy aj.) zřízených obcemi? Pokud ano, poskytněte mi ji, prosím, a doporučte mně také tuto metodiku od kohokoliv jiného, pokud víte, že existuje. Jsou-li k této metodice příklady, poskytněte mně je také, prosím.

Česká školní inspekce (dále jen „ČŠI“) zmíněnou metodikou nedisponuje a není si vědoma, že by taková metodika existovala. Úplata za školní stravování se u příspěvkových organizací obcí a krajů podle § 5 odst. 1 vyhlášky č. 107/2005 Sb., o školním stravování, ve znění pozdějších předpisů, určuje ve výši finančního normativu, který se stanoví v rámci rozpětí v příloze č. 2 této vyhlášky podle cen potravin v místě obvyklých. ČŠI při kontrole ve školních jídelnách využívá tato obecná pravidla, která navíc stanoví, že prostředky veřejného rozpočtu nelze použít na úhradu nákladů doplňkové činnosti (tou je zde poskytování jídla ostatním strávníkům, tzn. široké veřejnosti).

3) Žádám o informaci, zda disponujete metodikou pro výpočet ceny za školní družinu, kterou musí hradit rodiče dětí, které školní družinu navštěvují? Pokud ano, poskytněte mi ji, prosím, a doporučte mně také tuto metodiku od kohokoliv jiného, pokud víte, že existuje. Jsou-li k této metodice příklady, poskytněte mně je také, prosím.

ČŠI nedisponuje ani výše uvedenou metodickou a není si vědoma, že by taková metodika existovala. Stanovení výše úplaty za školní družinu a zájmové vzdělávání upravuje vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Obecná ustanovení k úplatě jsou obsažena v § 11 této vyhlášky, zatímco určení výše úplaty ve školní družině se týká § 14. Výši úhrady stanovuje ředitel školy, může ji konzultovat se zřizovatelem. Obecně platí, že osobní náklady ve školní družině jsou hrazeny ze státního rozpočtu, provozní z rozpočtu zřizovatele. Úhrada od zákonných zástupců by potom měla směřovat primárně na pomůcky a obdobné výdaje.

4) Žádám o informaci, zda disponujete metodikou pro výpočet ceny za zájmové kroužky, kterou musí hradit rodiče dětí, které tyto kroužky navštěvují. Pokud ano, poskytněte mi ji, prosím, a doporučte mně také tuto metodiku od kohokoliv jiného, pokud víte, že existuje. Jsou-li k této metodice příklady, poskytněte mně je také, prosím.

ČŠI metodikou k uvedené problematice nedisponuje a není si vědoma, že by taková metodika existovala. Při výpočtu se vychází z obecných pravidel, která jsou uvedena v předchozím bodě.

5) *Žádám o informaci, zda disponujete metodikou, v rámci níž je řešeno, jak postupovat při výpočtu ceny oběda, je-li zřizovatelem základní školy a současně také zřizovatelem mateřské školy jedna obec. Jedná se v takovém případě o vlastní strávničky nebo o cizí strávničky, když jde o dva odlišné právní subjekty? Postupuje se tak u žáků uvedených škol a také u jejich zaměstnanců? Pokud uvedenou metodiku máte, poskytněte mně ji, prosím.*

Předmětná úplata se opět řídí vyhláškou č. 107/2005 Sb., o školním stravování, ve znění pozdějších předpisů, bez zřetele na skutečnost, zda se školní stravování poskytuje dětem a žákům, kteří jsou žáky školy, u níž je školské zařízení zřízeno, nebo se jedná o jiné žáky. Zařízení školního stravování mohou za úplatu ve smyslu § 119 školského zákona zajišťovat i stravování zaměstnanců škol a školských zařízení. Ohledně závodního stravování zaměstnanců škol je třeba vyjít z § 33 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, a z vyhlášky ministerstva financí č. 84/2005 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v příspěvkových organizacích zřízených územními samosprávnými celky, ve znění pozdějších předpisů. Příspěvková organizace může zajišťovat závodní stravování pro své zaměstnance jak ve vlastní školní jídelně, tak prostřednictvím jiné právnické nebo fyzické osoby, tzn., ve školní jídelně jiné školy, ve školní jídelně mající postavení samostatného právního subjektu či u jiné osoby poskytující stravovací služby. V uvedených případech se potom jedná o tzv. cizí strávničky, přičemž zabezpečování jejich stravování představuje službu poskytovanou v rámci doplňkové činnosti příspěvkové organizace. Ani v tomto případě neexistuje přímo metodika, která by tuto problematiku upravovala.

6) *Žádám o poskytnutí informace, zda musí ředitel příspěvkové organizace zřízené obcí (základní škola, mateřská škola aj.), respektovat při udělování finančních odměn svým zaměstnancům § 134 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, a jestli se tímto ustanoveními zákona musí řídit také zřizovatel příspěvkové organizace, když uděluje finanční odměnu řediteli příspěvkové organizace. Mám na mysli, zda odůvodnění odměny musí být hodnotitelné a měřitelné (včetně uvedení počtu hodin, které zaměstnanci splnění mimořádného nebo zvláště významného úkolu trvalo). Nebo stačí obecné konstatování, že odměna je udělena za úspěšné splnění mimořádného nebo zvláště významného pracovního úkolu bez dalších parametrů a jakékoliv specifikace?*

Ředitel příspěvkové organizace zřízené obcí musí při udělování odměn svým zaměstnancům respektovat § 134 zákoníku práce. Těmito ustanoveními zákona se musí řídit také zřizovatel příspěvkové organizace, když uděluje podle § 122 odst. 2 zákoníku práce finanční odměnu řediteli školy. Požadavek na stanovení hodnotitelných nebo měřitelných ukazatelů stanoví zákoník práce pro cílovou odměnu podle § 134a. Pokud se jedná o odměnu podle § 134 zákoníku práce, není její odůvodnění právními předpisy výslovně vyžadováno, ale je žádoucí. V každém případě musí být zajištěno nakládání s finančními prostředky v souladu s požadavky zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, musí být zajištěny podmínky rovného zacházení a zákazu diskriminace ve smyslu § 16 zákoníku práce. ČŠI se této problematice věnuje v rozsahu své působnosti vymezené § 174 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

7) *Žádám o informaci, kdo má vykonávat funkci příkazce operací v příspěvkové organizaci zřízené obcí (základní škola, mateřská škola aj.), dle §§ 13 a 14 Vyhlášky č. 416/2004 Sb., pokud se jedná o finanční plnění ve prospěch ředitele této příspěvkové organizace (např. plat a nový platový výměr, cestovní náhrady aj.). Měl by to být zástupce ředitele této příspěvkové organizace, nebo jiná osoba, a to která?*

V návaznosti na § 2 písm. a) ve spojení s § 26 odst. 1 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů, je příkazcem operace ředitel příspěvkové organizace vykonávající činnost školy nebo vedoucí zaměstnanci jím pověřeni k nakládání s veřejnými prostředky jako příkazci operací. V případě stanovení platu či odměn ředitele školy jde o kompetenci výhradně zřizovatele.

8) Žádám o poskytnutí informace, zda příspěvkové organizace zřízené obcemi (základní školy, mateřské školy aj.), musí přednostně využívat při udělení nenárokových finančních odměn svým zaměstnancům ty finanční prostředky, které mají na účtu Fondu odměn, který byl vytvořen dle § 32 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, nebo tak činit nemusí a mohou k tomuto účelu za daných okolností využívat finančních prostředků na platy, poskytnuté příslušným krajským úřadem.

Obě varianty jsou možné a zákon neurčuje, které prostředky využívat přednostně. Obecně je možné užívat prostředky státního rozpočtu a následně doplnit zdroje z fondu odměn. Rozhodnutí je na řediteli školy.